

Objevování a dobývání (*conquista*) Latinské Ameriky

- okamžik prvního střetnutí do té doby oddělených kultur
- setkání světů – Amerika skutečným „Novým světlem“ (Mundus Novus)

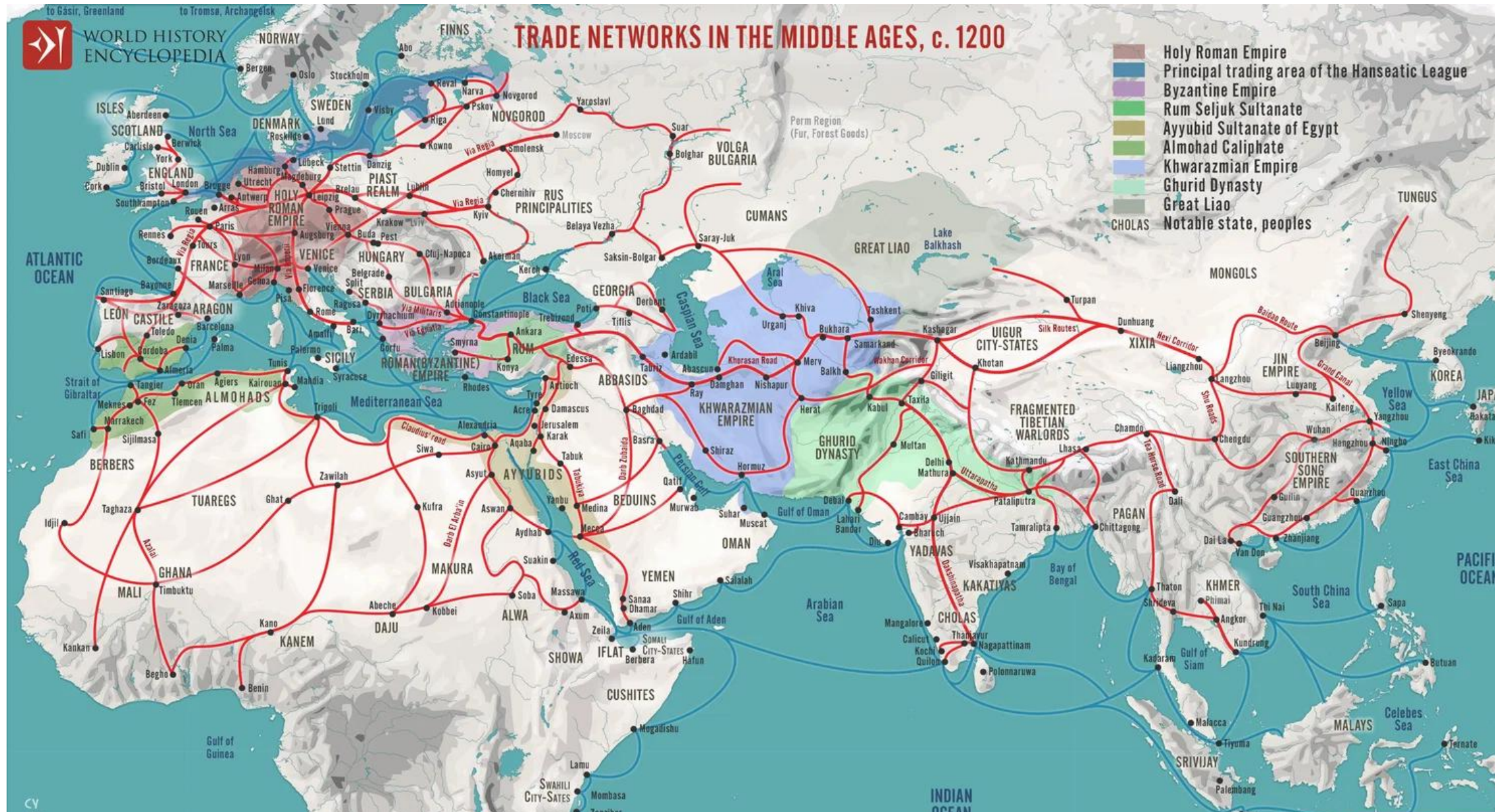
[Mikuláš Bakalář,] *O nových zemích a novém světě* (ca. 1506)

Spis o nových zemiach A o novom
svietie W niemžto gšme prwe žadne
znamosti nemeli Ani tdy zo slychali

Tiechto časow našich W nichžto
kráľuge naviasniegšy kráľ Ferdinand
dus Kráľ Hispanšy Katolinský Por-
tugaliský etč A Alžbieta manželka ge-
Prizhodilo se gš : že některýj plav

- globální propojení už od starověku

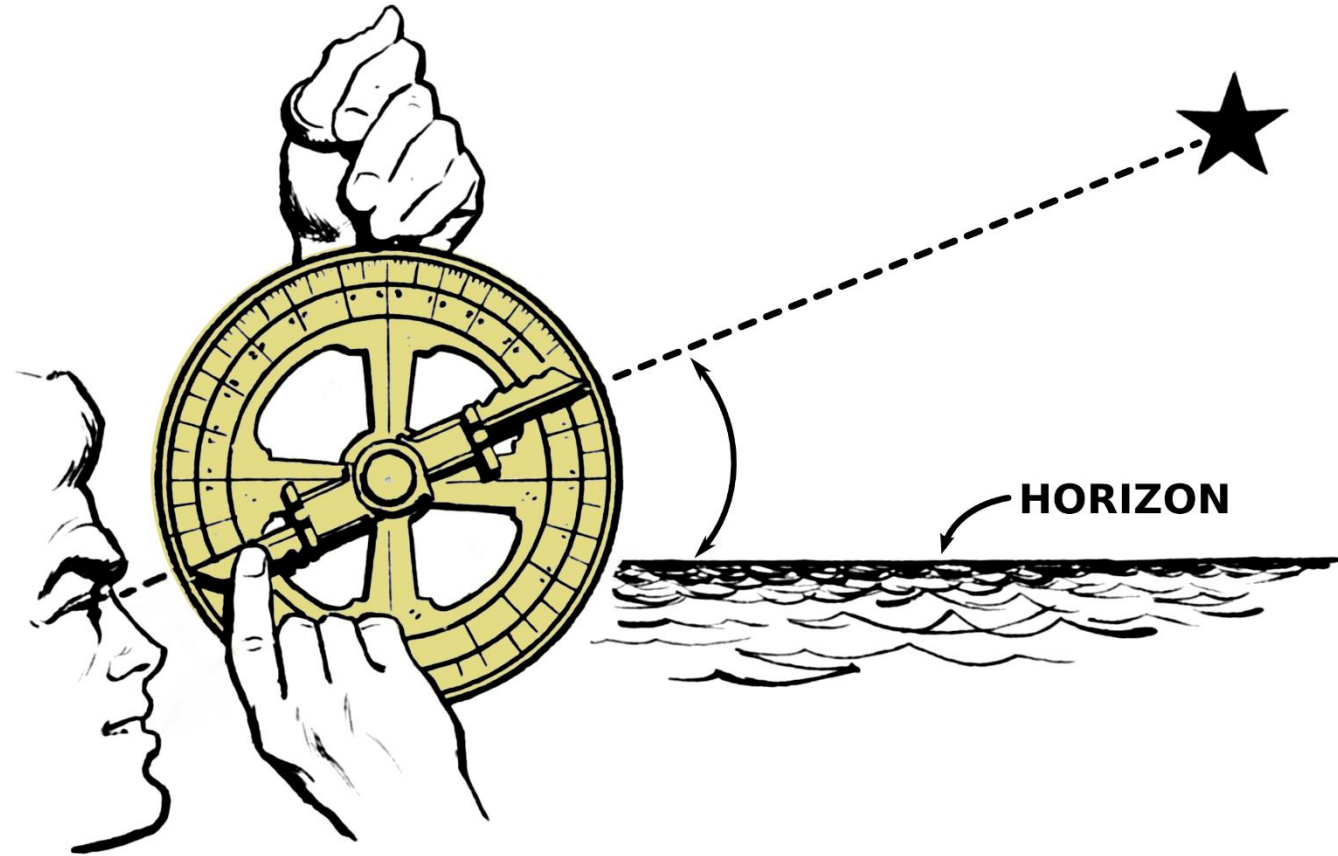

předpoklady zahájení evropských zámořských plaveb:

- dlouhá tradice obchodních výměn s Asií a Afrikou
- snaha zvrátit soustavný odliv drahých kovů
- urbanizace, demografický růst v Evropě od 14. stol.
- narůstající počet zpráv o mimoevropských zemích
- 1453 pád Cařihradu – ochromení mezinárodního obchodu
- ale také *reconquista* – otevření Gibraltaru

- rozvoj věd: kartografie, astronomie
- renesance → znovuzobjevení antických matematiků a zeměměřičů

astroláb

- rozvoj techniky – nové typy lodí
- změny myšlení, transformace obchodu, peněžnictví
- upevňování národních států

Quinten Massijs, ca. 1450

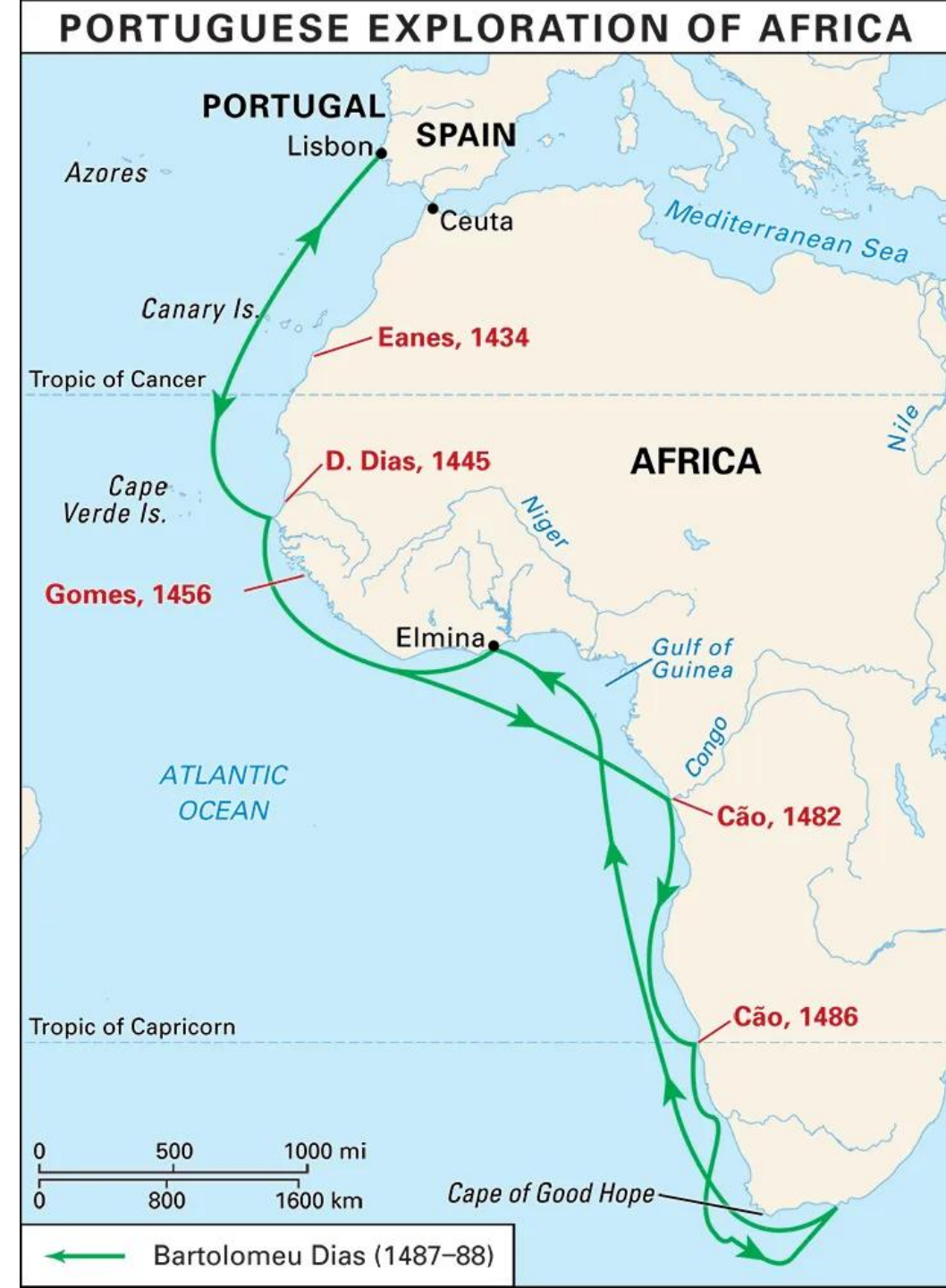
karavela

proč právě Portugalsko?

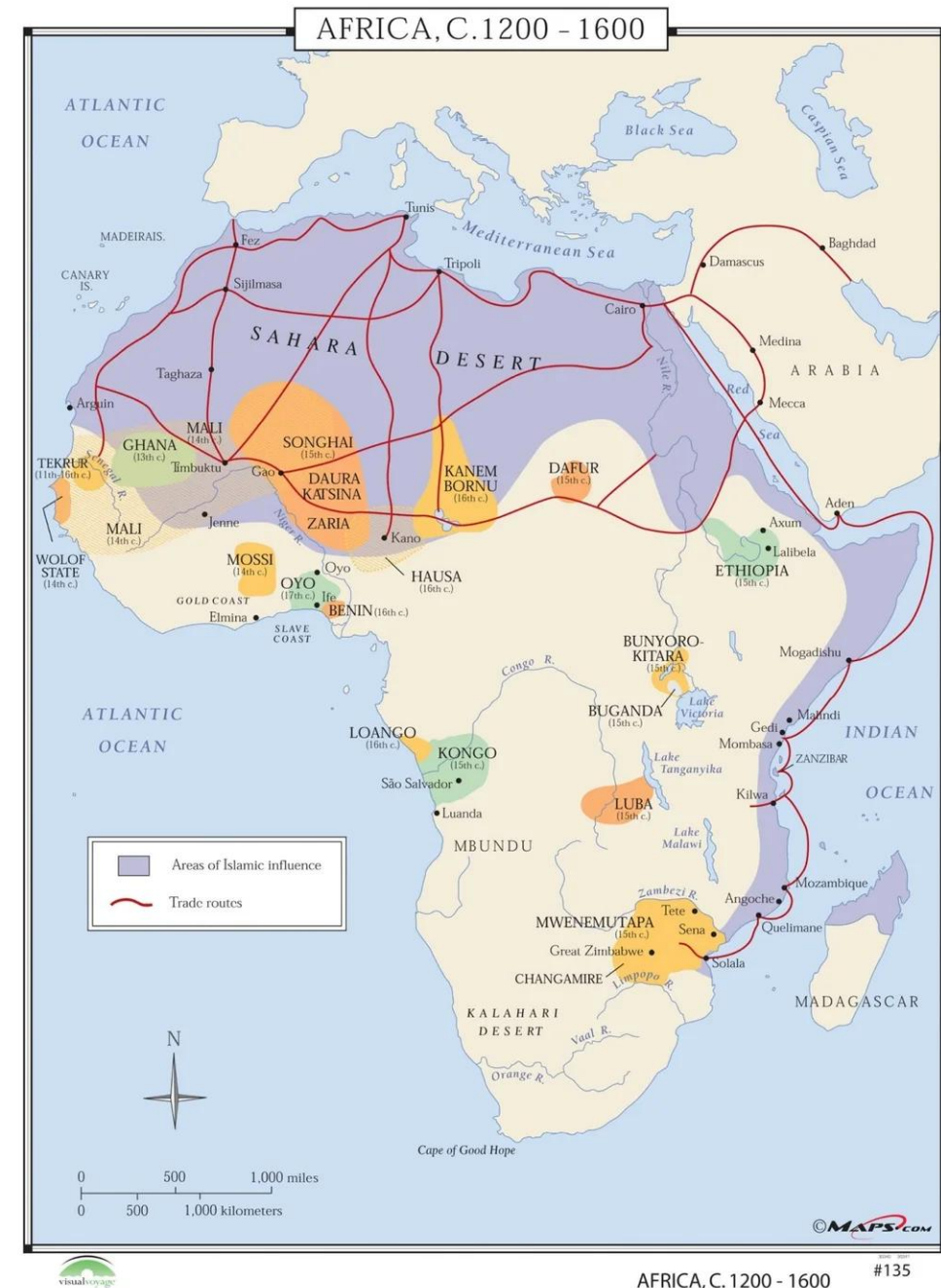
- zeměpisná poloha
- *reconquista* = znovudobývání Pyrenejského ostrova z rukou muslimů
- zkušenost s jinakostí
- v Portugalsku skončena relativně brzy
- pevná státní moc

portugalské plavby

- 1291 bratři Vivaldiové
- 1415 dobytí Ceuty
- princ Jindřich „Mořeplavec“ - Lagos

faktorie (*feitorias*) – obchodní výspy
ne „kolonizace“ v dnešním slova
smyslu

atlantické ostrovy:

- v podstatě neobydlené – skutečné „dobývání“ a příprava na expanzi do Ameriky
- chov dobytka, těžba dřeva, cukrová třtina
- otroctví

„Španělsko“

- v podstatě neobydlené – skutečné „dobývání“ a příprava na expanzi do Ameriky
- chov dobytka, těžba dřeva, cukrová třtina
- otroctví

„Španělsko“

- Kastilie
- Aragon

1469 - Reyes Católicos - Ferdinand Aragonský a Isabela Kastilská

personální unie

1516 - Karel I. Habsburský

→ Španělsko

Kanárské ostrovy

Guanchos

Kanárské ostrovy

Guanchos

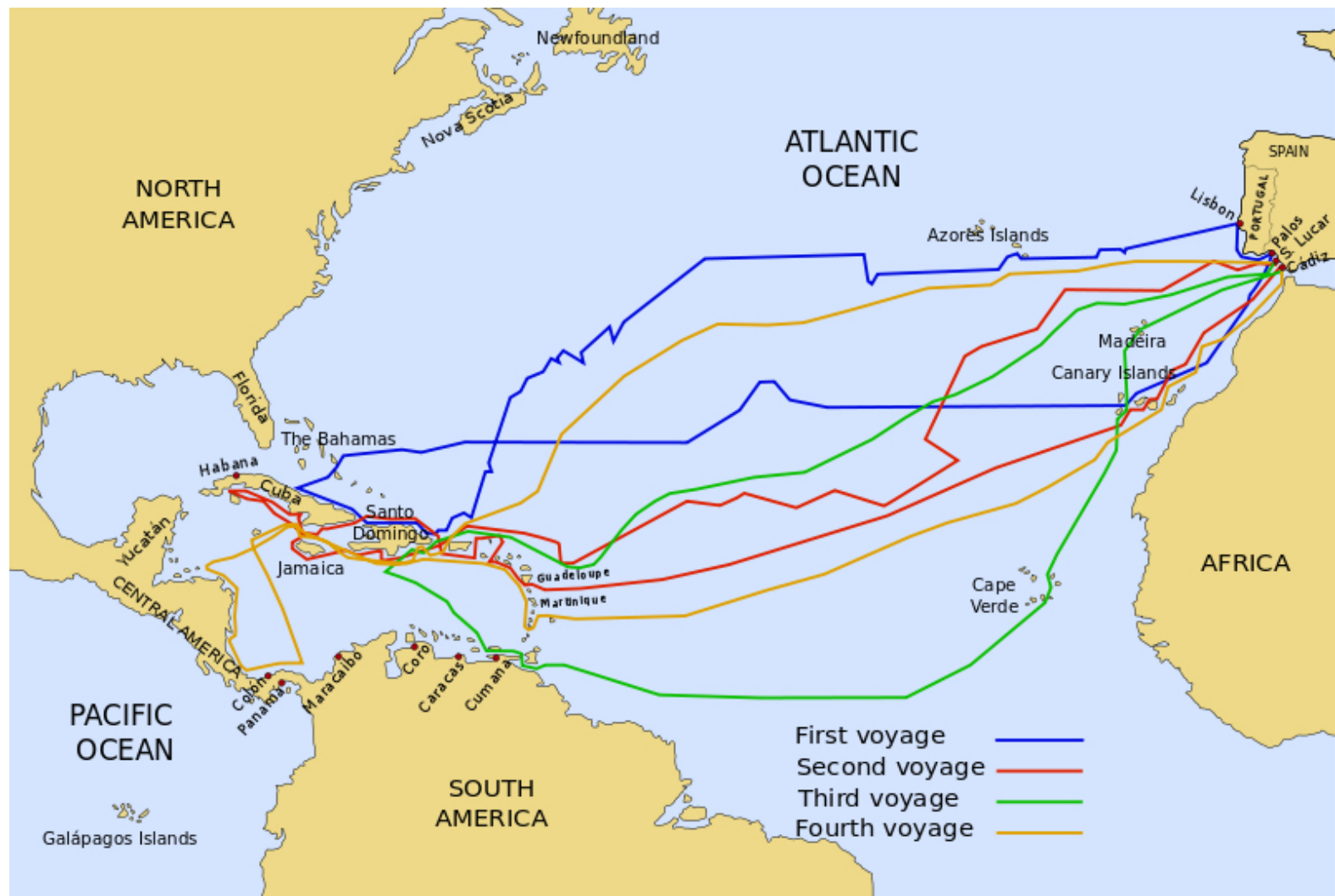
španělská kolonizace
pokračovala v tradici
reconquisty

1479 smlouva z
Alcaçovasu

Kryštof Kolumbus

1492-1493 – první výprava

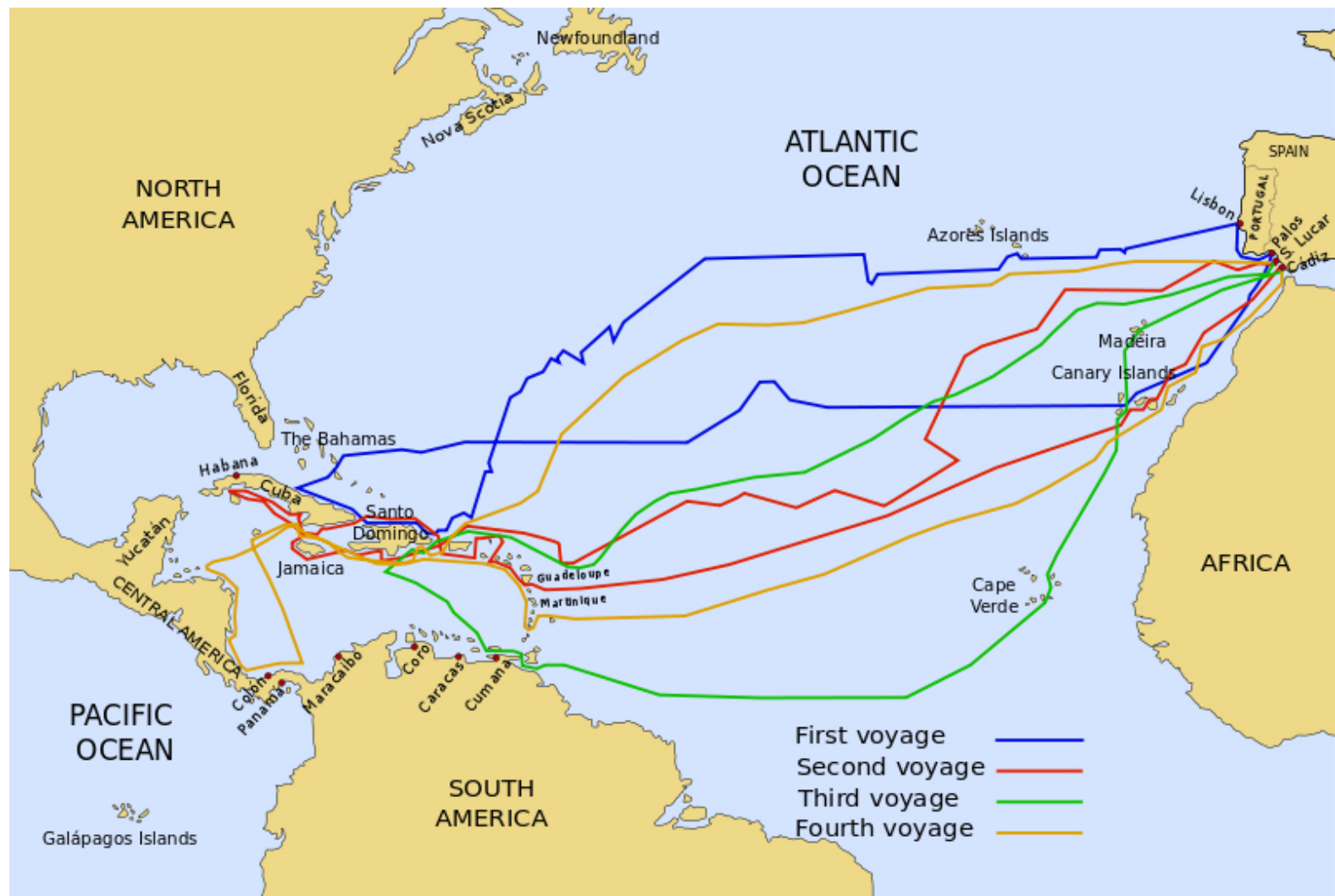

Kryštof Kolumbus

1492-1493 – první výprava

„neznámý kormidelník“

quinto

kapitulace (*capitulaciones*)

Václav Brožík, Kryštof Kolumbus na dvoře španělském (1885)

- idealizace amerických domorodců

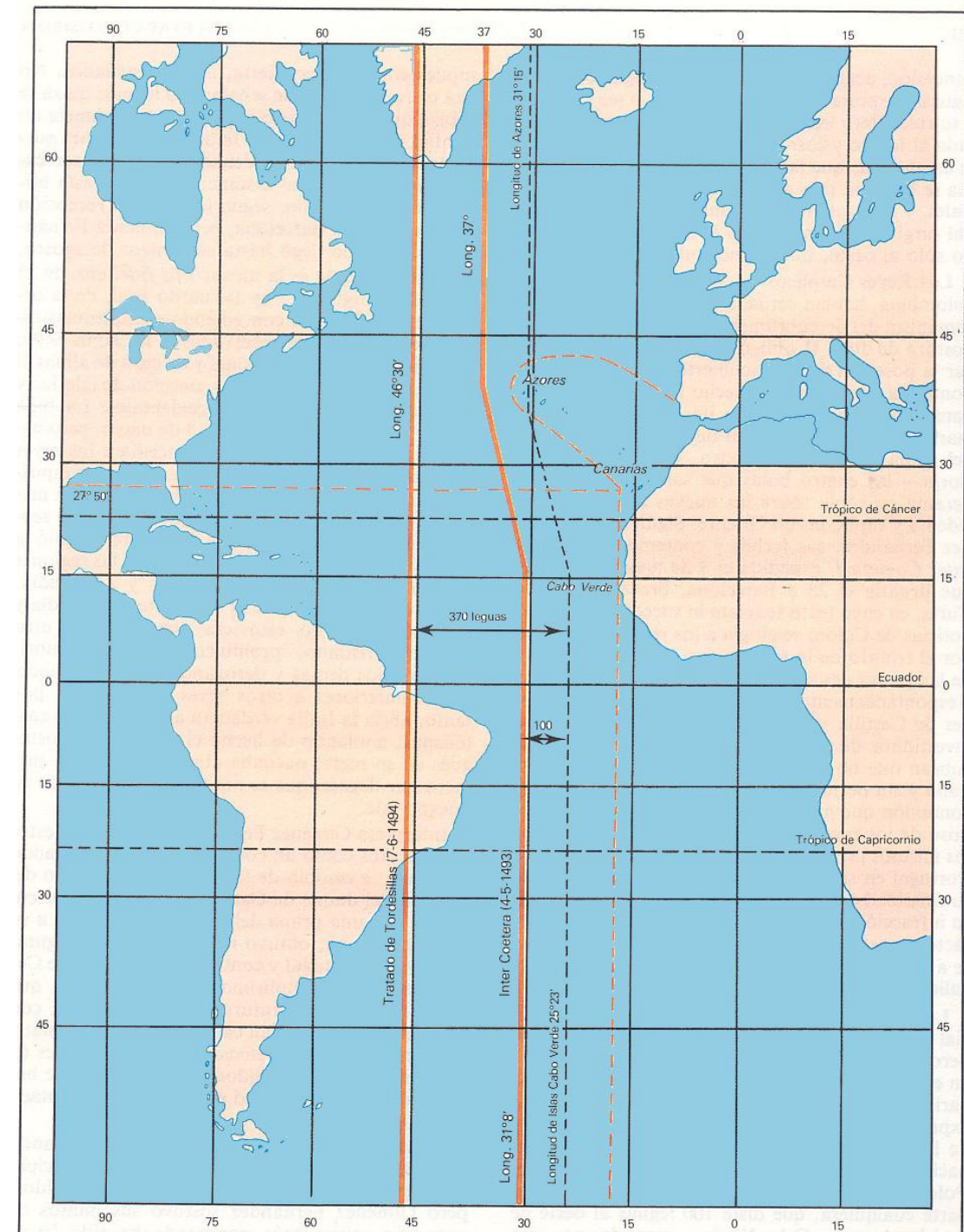
„Všichni jsou velmi dobře stavění, krásného těla a milé tváře. Všichni chodí nazí, jako je matka porodila, i ženy. (...) Nenosí zbraní ani jich neznají. Jejich oštěpy jsou tyče bez železného bodce. (...) Jsou asi dobří služebníci a nadaní, neboť pozoruji, že rychle opakují vše, co jim říkám. (...) Posunky jsem se od nich dověděl, že plavbou jižním směrem možno se dostat k zemi, kde je král, který má mnoho zlatých nádob a mnoho kusů zlata.“

(Kryštof Kolumbus, *Lodní deník*, ? 1492)

Theodor de Bry, *Collectiones peregrinationum in Indiam orientalem et Indiam occidentalem* (1590–1633)

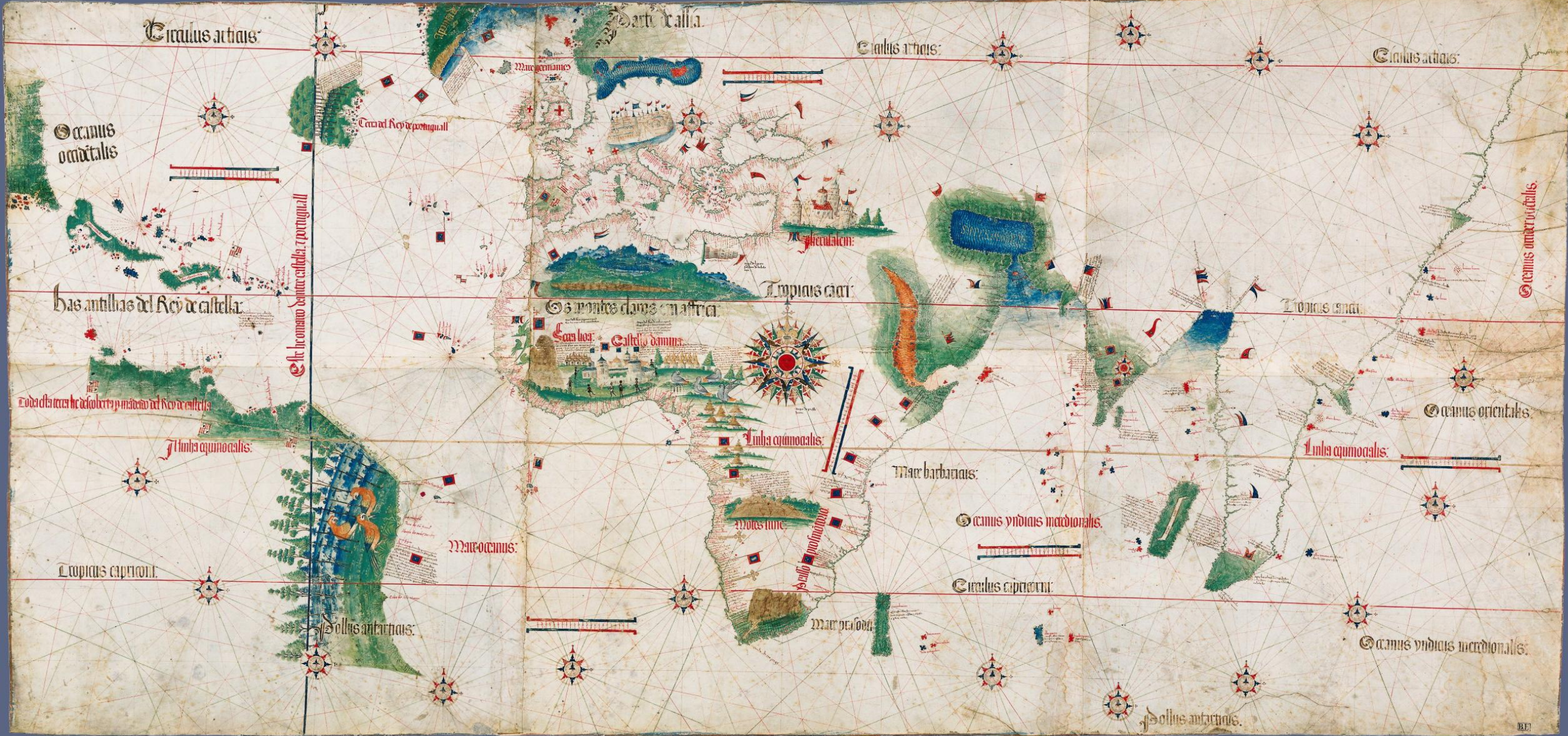
- papežská bula *Inter caetera* (1493)
- smlouva z Tordesillasu (1494)

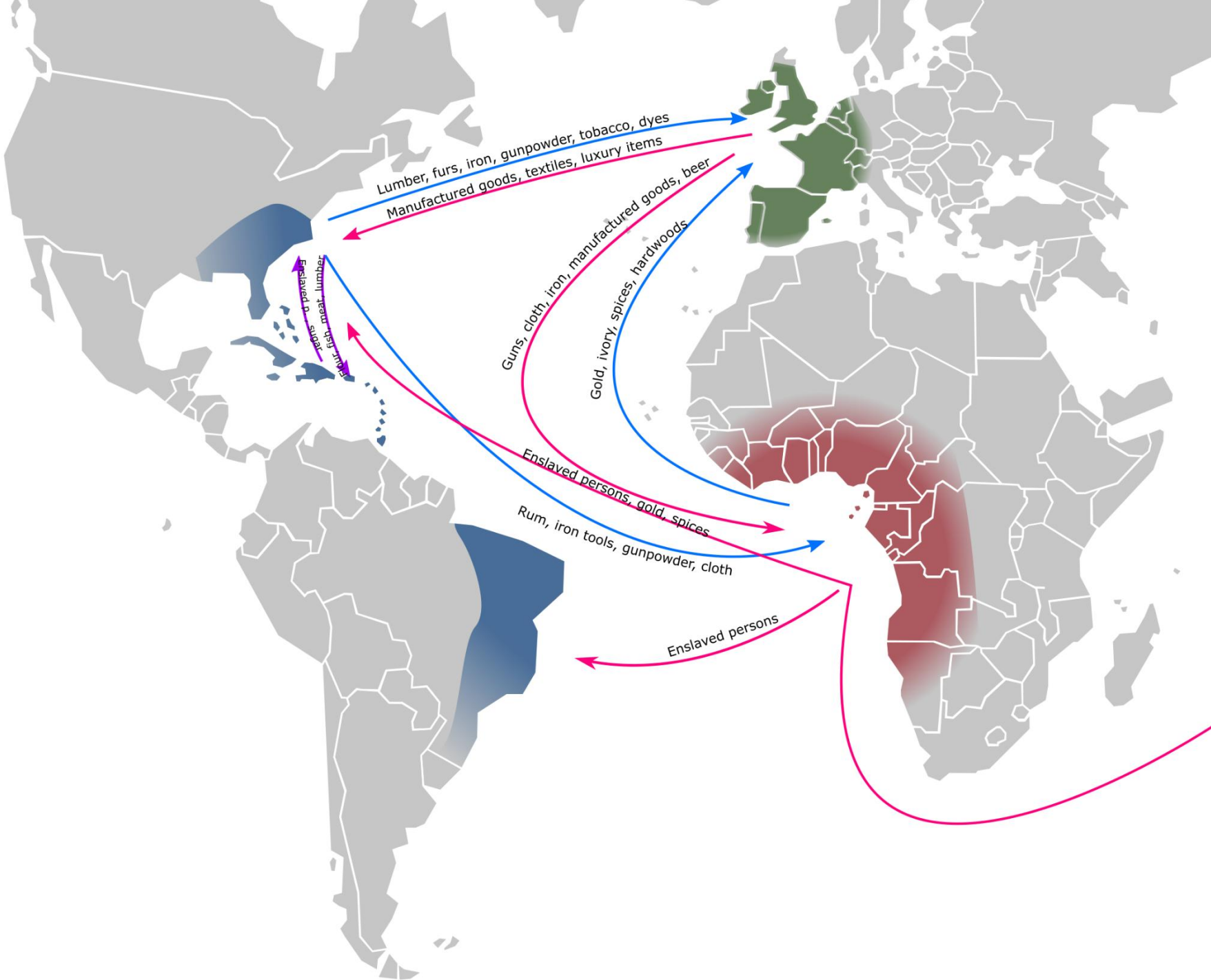
Španěle

- 1492-1510 – karibské ostrovy
- po 1500 – pevnina (*Tierra Firme*)
- 1511 – Vasco Núñez de Balboa - Panamská šíje – Tichý oceán (Mar del Sur)
- 1521 – Hernán Cortés – aztécká říše
- 1535 – Francisco Pizarro – incká říše
- 1541 – Francisco Orellana - Amazonka

Portugalci – 1500 Pedro Álvares Cabral - Brazilie

- střet světů – jinakost → vražedné pochopení

„Budu Vám vyprávět o některých z věcí, jež jsem zřel, a i když budou vyloženy neuměle, vím s jistotou, že budou tak obdivuhodné, že se budou zdát neuvěřitelné, neboť ani my, kdo je zde vidíme na vlastní oči, nejsme s to je svým rozumem pochopit.“

(Hernán Cortés, dopis králi Karlu V, 1521)

„Moctezumova koruna“
(Weltmuseum Vídeň)

úspěch *conquisty*

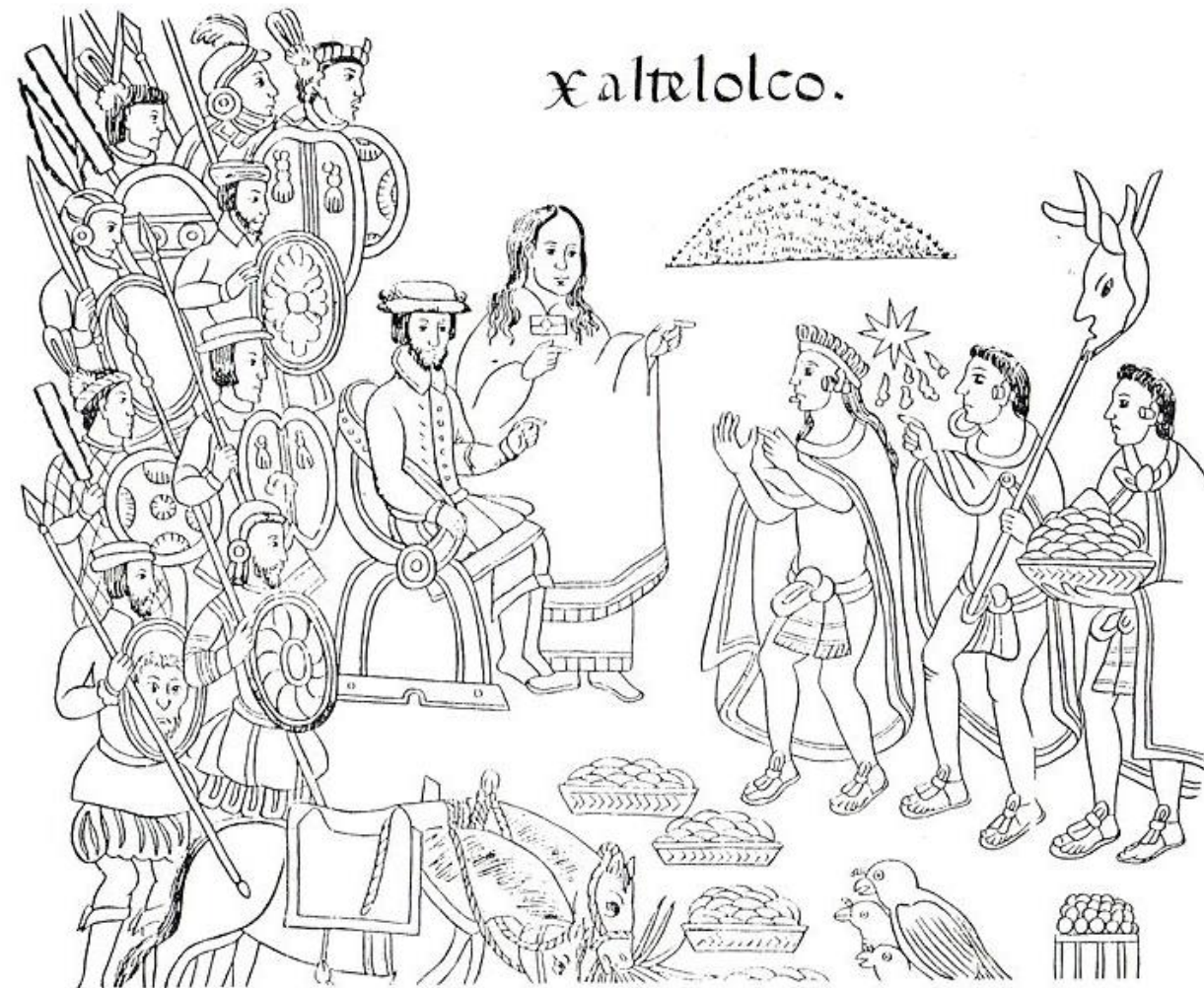
- převaha španělských zbraní
- komunikace na dálku (písmo)
- evropský způsob boje - *kondotiéři*

Theodor de Bry, *Americae pars quinta*,
1595

A D C A P. I I I.
Atabaliba Rex Peruanus à Francisco Pizarro capitur.

- role domorodých průvodců, tlumočníků, obchodních partnerů

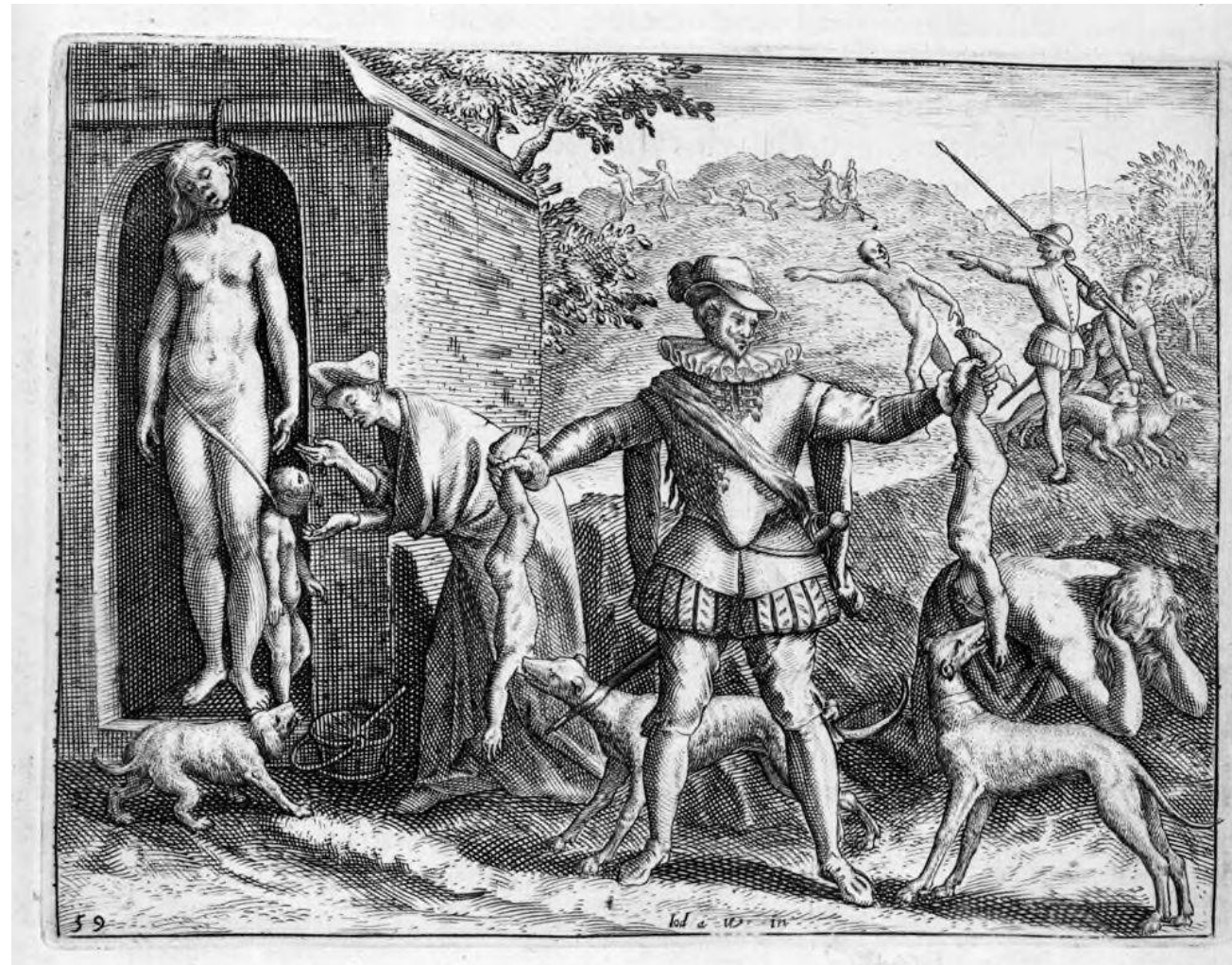
Lienzo de Tlaxcala (16. stol.) – Malintzin/Malinche/Doña Marina

nakažlivé nemoci → černá legenda

nakažlivé nemoci → černá legenda

„Naši Španělé nelidskými a bezbožnými činy svými vylidnili, zplenili a v poušť uvedli deset království většího rozsahu než celé Španělsko. (...) Nekonečné loupeže a zločiny páchali, k nimž připojili a přičinili neslýchaná ukrutenství vražděním, pálením, upalováním a předhazováním lidí psům, [takže] bez víry a bez Svátosti zahynuli.“

(Bartolomé de Las Casas, *O zemi indijských pustošení a vylidňování zpráva nejstručnější*, 1552)

Theodor de Bry

*Isis Stralensis inv.
Theodor. Galle sculp.*

AMERICA.

Americen Americus retextit, Semel vocavit inde semper excitam.